

Meer dan 60.000 vogels werden er geteld in ons werkgebied tijdens de traditionele Midwinterwatervogeltelling in januari van dit jaar. Vorig jaar waren dat er ruim 43.000.

De Smient spant net als in vorige jaren de kroon, gevolgd door Kulfeend en Tafeleend.

Door de perfecte medewerking van 28 tellers werden alle relevante gebiedjes tussen het Amsterdam Rijnkanaal en de Eem geteld.

Pieter Schut

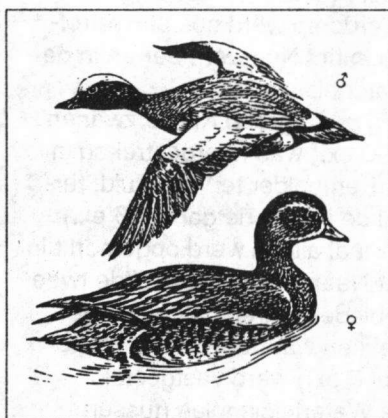
Midwinterwatervogeltelling 1994

Het voorkeursweekend voor de Midwinterwatervogeltelling was 15 en 16 januari 1994. Alle waarnemingen in de periode van 8 tot 23 januari waren bruikbaar, dus er was enige speling. Toch wisten de meeste tellers tijd vrij te maken in het voorkeursweekend.

De gebieden in de Eempolders werden vroeg geteld (8 januari); het laatst werd er geteld in de Gooise Noordflank (Oud Valkeveen, de Limiten, De Beek) en wel op 23 januari.

De midwintertelling is een internationale telling, die tot doel heeft om vast te stellen waar de watervogels zich in deze periode bevinden en in welke hoeveelheden. Om dit beeld betrouwbaar te laten zijn, is standarisatie van de telmethode nodig. Dit is een ingewikkelde klus, waarmee SOVON volop bezig is.

Het land is voor deze telling door SOVON in provincies verdeeld en dat maakt de standarisatie in het werkgebied van onze vogelwerkgroep er niet eenvoudiger op. Immers, wij bestrijken drie provincies: Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Onder Flevoland valt het Gool- en Eemmeer, een gebied dat voor deze telling van cruciaal (internationaal) belang is, aangezien

Smienten

zeer veel watervogels in dit gebied rusten.

Door SOVON is heel Nederland verder onderverdeeld in kleine, aaneengesloten gebieden. Het is de bedoeling dat deze gebieden uiteindelijk door alle vogeltellers in Nederland bij alle tellingen gebruikt worden. Die SOVON-gebieden houden wij nu ook in onze Midwintertelling aan.

In totaal 28 medewerkers telden 52 gebieden, die gelegen zijn in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Daardoor is het gelukt alle relevante terreinen in ons gehele werkgebied te tellen, wat een prestatie is die door niet veel vogelwerkgroepen in ons land geëvenaard wordt. Voor het eerst beschikken we nu ook over cijfers van het Naardermeer (dankzij kooiker Jan

Verkerke), de 's-Gravelandse Vaart, Naarderbos, IJmeer, Loosdrechtse Plassen en het Hilversums Wasmeer. En hoewel in het laatstgenoemde gebied niet meer dan een Blauwe reiger werd waargenomen, zal het duidelijk zijn dat door deze toename van gebieden ook de toename van het totaal aantal genoteerde vogels voor een deel te verklaren is.

Helaas werkt de nieuwe organisatorische opzet bij SOVON nog niet perfect. Zo kon het gebeuren dat verschillende tellers in "hun" gebied ook tellers tegenkwamen, die werkten in opdracht van SOVON of anderen. Verder overleg met SOVON moet er toe leiden dat aan deze verspilling van krachten een einde komt. Het ligt ook in de bedoeling volgend jaar niet langer de vijvers in de stedelijke gebieden Hilversum en Bussum mee te nemen. Al jarenlang melden de tellers vanuit deze gebieden voornamelijk "Soepeenden". Bij het landelijke beeld worden deze cijfers niet betrokken en ook de tellers zelf zetten vraagtekens bij deze waarnemingen.

RESULTATEN

Nu ons werkgebied is onderverdeeld in meer dan vijftig telgebieden, is het niet meer mogelijk een totaaloverzicht te geven van

Tabel 1. Midwinterwatervogeltelling
Soorten en aantallen.

Roodhalsfuut	1
Fuut	499
Dodaars	6
Aalscholver	368
Roerdomp	3
Blauwe reiger	520
Knobbelzwaan	385
Kleine zwaan	658
Kleine rietgans	25
Kolgans	1.168
Grauwe gans	1.054
Brandgans	30
Gans ongedet.	186
Nijlgans	39
Bergeend	13
Smient	29.303
Krakeend	87
Wintertaling	94
Wilde eend	4.650
Slobeend	16
Krooneend	3
Tafeleend	8.469
Kuifeend	14.632
Brilduiker	142
Nonnetje	70
Middelste zaagbek	1
Grote zaagbek	211
Waterhoen	284
Meerkoet	6.486
Scholekster	17
Kievit	514
Watersnip	5
Kokmeeuw	3.560
Stormmeeuw	608
Kleine mantelmeeuw	10
Zilvermeeuw	65
Grote mantelmeeuw	23
Meeuw ongedet.	150
TOTAAL	61.145

alle getelde vogels in alle gebieden. Een overzicht van alle 36 waargenomen soorten is te vinden in tabel 1. Voor het eerst werd gevraagd om ook meeuwen te betrekken bij de midwintertelling. Ook dat felt heeft er voor gezorgd dat er in totaal meer vogels werden aangetroffen, dan tijdens de vorige midwintertelling.

Enkele bijzonderheden wil ik graag apart vermelden. In telgebied Kortenhofse Plassen westzijde werd (op 18 januari) een Roodhalsfuut gezien. Ook een Roerdomp was aanwezig. De Roerdomp werd ook aangetroffen in het Naardermeer en in de Waterleidingplas.

Een grote groep Kleine zwanen (390 ex.) was neergestreken in de Eempolder te Veld-Zuid, terwijl de Kleine rietgans (25 ex.) ditmaal alleen werd opgemerkt in het Naardermeer. Dezelfde twee gebieden waren ook de enige plekken waar de Watersnip (totaal 5 ex.) werd vastgesteld. De Waterleidingplas (tussen Loosdrecht en Loenen) was het enige telgebied waar de Krooneend (3 ex.) werd gemeld. In deze plas was ook een grote groep Smienten van 1250 ex. Verder bevonden zich concentraties in het Gooimeer (2100 ex.), Eemmeer (6700 ex.), Loenderveense Plas (9000 ex.) en in het Gooimeer aan de zijde van Flevoland (10000 ex.), zodat de Smient evenals in voorgaande jaren in aantal weer de kroon spande.

Vermeldenswaard tenslotte is een Middelste zaagbek op de Wijde Blik.

In de Midwintervogel Toptien (tabel 2) zijn de tien meest waargenomen soorten uitgesplitst. Kokmeeuw en Stormmeeuw zijn uiteraard nieuw in de Toptien, want deze soorten werden eerder niet meegeteld. De komst van deze twee soorten ging ten

Tabel 2.
Midwinterwatervogel-Toptien

1 (1)	Smient	29.303
2 (4)	Kuifeend	14.632
3 (6)	Tafeleend	8.469
4 (2)	Meerkoet	6.486
5 (3)	Wilde eend	4.650
6 (-)	Kokmeeuw	3.560
7 (5)	Kolgans	1.168
8 (7)	Grauwe gans	1.054
9 (8)	Kleine zwaan	658
10 (-)	Stormmeeuw	608

koste van Fuut (nu 13e) en Waterhoen (nu 16e). De andere wijzigingen zijn niet opzienbarend. Een vergelijking van de vijf laatste tellingen (tabel 3, zie volgende pagina) maakt duidelijk dat de veelvuldige aanwezigheid van de Smient in deze periode in ons werkgebied vrij constant is. De aantallen van Kuifeend en Tafeleend zijn spectaculair gestegen ten opzichte van vorig jaar. Vooral in de Randmeren werden deze soorten dit jaar in grotere hoeveelheden waargenomen.

Tabel 4.
Roofvogels tijdens
Midwintertelling '94.

Havik	2
Sperwer	5
Buizerd	60
Torenvalk	18
TOTAAL	85

ROOFVOGELS

Traditioneel werden ook de roofvogels die tijdens de telling werden gezien genoteerd. Dit leidde tot tabel 4. Omdat de meeste tellers geen roofvogels vermelden, lijkt het niet verstandig deze gegevens nog langer bij deze telling te betrekken. Het waarnemen (en vermelden) van speciale gevallen blijft natuurlijk leuk. Zo werd in het oostelijk deel van de Kortenhoefse Plas een groep van maar liefst 460 Koperwieken geteld. IJsvogels werden genoteerd in de Kortenhoefse Plassen westzijde en in de omgeving van Vreeland.

OMSTANDIGHEDEN

De telomstandigheden waren over het algemeen gunstig. Enkele tellers hadden last van regen en nevel. Ook vissers, roeiers en opstijgende vliegtuigen werden gemeld als verstoorders.

De meeste tellers verplaatsten zich te voet of per fiets. In zeven gebieden werd de telling per boot verricht. De waterstand was normaal, in enkele gebieden hoog. Er was geen sprake van sneeuw- of ijsbedekking in de telperiode.

DANK

Dank gaat uit naar de tellers J. Ram, T. Stoker, H.P. Vos, W.J. Hoefnagel, J. Buitendijk, J.H. de Haan, A. van Klaveren, A.P. Vermeule, W. Duurland, J. Terlouw, M. v.d. Pol, J.J. Verkerke, P. Schut, F. Beffers, C. Rosier, J. Harder, D.A. Jonkers, W.

Tabel 3.
Vergelijking van een aantal soorten over vijf jaar.

Soort	1990	1991	1992	1993	1994
Fuut	218	730	367	533	499
Dodaars	8	10	3	2	6
Kleine Zwaan	890	872	696	924	658
Knobbelzwaan	311	344	195	276	385
Kleine rietgans	--	--	--	146	25
Rietgans	52	40	3	--	--
Kolgans	2.269	1.023	611	3.232	1.168
Grauwe gans	344	805	633	1.764	1.054
Nijlgans	3	14	7	16	39
Smient	6.016	21.574	12.734	16.109	29.303
Wintertaling	197	507	8	187	94
Wilde eend	4.896	5.024	4.187	5.299	4.650
Tafeleend	567	2.159	2.207	1.815	8.469
Kuifeend	1.272	2.157	5.282	4.560	14.632
Waterhoen	453	462	280	365	284
Meerkoet	2.534	3.920	4.342	6.900	6.486
TOTAAL	21.201	41.129	32.092	43.074	61.145

Langendorff, F.H. v.d. Weijer, M.
Kraal, J. Gruber, G. Proost, N.
Klippel, Y. Bosman, J. van
Bergeijk, P. Honig, R. Kole en R.

Willemstein. Hopelijk zijn jullie
allemaal begin volgend jaar op-
nieuw beschikbaar voor de vol-
gende telling.